

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.06.059.01

**Inventaris van de archieven van de
Vakgroep Transportverzekering, 1941-
1947 (1952); de Ondervakgroep
Transportverzekering Beursbedrijf,
1941-1947; en de Commissie-adhoc
inzake de Vakopleiding, 1943-1944**

Versie: 06-07-2021

V. van den Bergh

Nationaal Archief, Den Haag 1988

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
De Vakgroep Transportverzekering en de Ondervakgroep	
Transportverzekering Beursbedrijf.....	7
De commissie ad hoc inzake de vakopleiding.....	9
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	9
De verwerving van het archief.....	9
Inhoud en structuur van het archief.....	10
Selectie en vernietiging.....	10
Verantwoording van de bewerking.....	10
Lotgevallen van de archieven en verantwoording van de inventarisatie	
.....	10
Verwant materiaal.....	12
Beschikbaarheid van kopieën.....	12
Verwante archieven.....	12
Overzicht van geraadpleegde bronnen.....	12
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13
A DE VAKGROEP TRANSPORTVERZEKERING EN DE ONDERVAKGROEP	
TRANSPORTVERZEKERING BEURSBEDRIJF.....	13
A.1 STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	13
A.2 STUKKEN BETREFFENDE BEPAALDE ONDERWERPEN.....	13
A.2.1 Organisatie.....	13
A.2.2 Taakuitoefening.....	14
B DE COMMISSIE AD HOC INZAKE DE VAKOPLEIDING.....	16

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Vakgroep Transportverzekering

Periodisering:

archiefvorming: 1941-1947

oudste stuk - jongste stuk: 1941-1952

Archiefbloknummer:

E20198

Omvang:

27 inventarisnummer(s); 1,00 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands. Een enkel stuk is in het Duits gesteld.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Vakgroep Transportverzekering

Ondervakgroep Transportverzekering Beursbedrijf

Commissie Ad Hoc inzake de Vakopleiding, 1943-1944

Samenvatting van de inhoud van het archief:

De archieven van de Vakgroep Transportverzekering en de Ondervakgroep Transportverzekering Beursbedrijf uit de jaren 1941-1947 en de Commissie ad hoc inzake de Vakopleiding (1943-1944) bevatten stukken die de voortgang van de organisaties (correspondentie, notulen, bestuursbenoemingen) en de taakuitoefening betreffen, zoals de aanmelding van nieuwe leden en het opstellen, standaardiseren en uniformeren van condities, reglementen en contracten voor de bedrijfspgroep.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Vakgroep Transportverzekering, nummer toegang 2.06.059.01, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Vakgroep Transportverzekering, 2.06.059.01, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

DE VAKGROEP TRANSPORTVERZEKERING EN DE ONDERVAKGROEP TRANSPORTVERZEKERING BEURSBEDRIJF

In november 1940 werd in het Verordeningenblad een besluit gepubliceerd betreffende de opbouw van een zelfstandige organisatie ter ontwikkeling van het bedrijfsleven (het zgn. Basisbesluit), waarin de secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart gemachtigd werd om voorschriften uit te vaardigen en maatregelen te treffen, die voor een organisatie van het gehele bedrijfsleven in corporatistische zin (met uitzondering van de landbouw- en voedselvoorzieningssector) nodig geacht werden. Het eerste gevolg van die machtiging was de instelling van een organisatie-commissie, de zgn. Commissie Woltersom. Deze commissie was bevoegd bedrijfsorganisaties in te stellen en die als uitsluitende vertegenwoordigers van de betrokken bedrijfstakken aan te wijzen. Verder kon zij voorschriften geven over het beheer en het gebruik van het vermogen, statuten van bedrijfsorganisaties vaststellen, voorzitters, directeuren en andere functionarissen aanstellen en ontslaan, voor ondernemingen en ondernemers het lidmaatschap van de bedrijfsorganisaties verplicht stellen en aan organisaties van het bedrijfsleven opdrachten en instructies geven met bindende kracht, ook voor haar leden.

Tegelijk met de instelling van de commissie werd de organisatie van het bedrijfsleven zelf in grote lijnen geregeld: afzonderlijke organisaties werden ingesteld voor de industrie (waaronder de energiebedrijven) het ambacht, de handel, het bankwezen, het verzekeringswezen en het verkeerswezen. Oorspronkelijk heetten deze "centrale organisaties", die onderverdeeld zouden worden in hoofdgroepen en vakgroepen. Al spoedig werd deze naam veranderd en heetten zij hoofdgroepen. Deze werden onderverdeeld in bedrijfspgroepen, vakgroepen en ondervakgroepen. Deze groepen konden ook plaatselijke organisaties instellen. De hoofdlijnen van de inwendige structuur, de taak en de bevoegdheid van de organisaties berustten op de toepassing van het "leidersprincipe", waarbij nog een schijn van medezeggenschap van de leden gehandhaafd bleef. De leiding van de verschillende groepen berustte bij de voorzitter, die terzijde werd gestaan door twee plaatsvervangende voorzitters, met wie hij tezamen het bestuur vormde. Deze drie functionarissen werden in de regel aangewezen uit het management van de ondernemingen van de betrokken branche. De eerste maal vonden alle benoemingen plaats door de organisatiecommissie. Daarna werden de voorzitters van de lagere colleges benoemd door de voorzitter van de naast-hogere organisatie, waarvoor de raad van bijstand (zie onder) een niet bindende voordracht van twee kandidaten maakte. De voorzitters van de hoofd- en bedrijfspgroepen werden door de Secretaris-generaal aangewezen, evenals de secretarissen van de hoofdgroepen. De andere secretarissen werden door de voorzitters benoemd, eveneens na een niet-bindende voordracht van twee kandidaten. De raad van bijstand van elke geleding der bedrijfsorganisatie werd gevormd uit

de leden van het dagelijks bestuur van de naast-lagere organisatie. In de laagste groep werd deze raad samengesteld door de voorzitter onder goedkeuring van de voorzitter van de naast-hogere groep. Als de voorzitter een besluit wilde nemen tegen het advies van de raad, had hij toestemming nodig van de voorzitter van de naast-hogere groep. De lagere organisaties kenden (tenzij met meer dan 200 leden) een jaarlijkse algemene ledenvergadering, waarin de werkzaamheden en de financiële situatie besproken konden worden en uitspraken over het vertrouwen in de voorzitter gedaan konden worden. Elke voorzitter had het recht aan de leden van zijn organisatie aanwijzingen te geven binnen de perken van het gestelde doel. Daarnaast werd de mogelijkheid geopend aan de bedrijfsorganisaties verordenende bevoegdheid in de zin van art.152 en 153 van de grondwet toe te kennen. De vastgestelde verordeningen behoefden de goedkeuring van de betrokken Secretaris-generaal.

Als overkoepeling van alle organisaties van het bedrijfsleven is de Raad voor het Bedrijfsleven ingesteld, die tot taak had de belangen van het georganiseerde bedrijfsleven te behartigen met inachtneming van de belangen van het gehele bedrijfsleven en van de Staat. Tevens was de Raad adviescollege voor overheid en bedrijfsleven inzake economische vraagstukken, controleerde de financiële boekhouding en rekening en verantwoording van de bedrijfsorganisaties en de Kamers van Koophandel en trad op als scheidsrechter bij geschillen tussen de hoofdgroepen.

De Hoofdgroep Verzekering, met de daaronder ressorterende instellingen, werd ingesteld bij beschikking van de Organisatie-Commissie voor het Bedrijfsleven van 16 oktober 1941 (Stcrt. dd 20 oktober 1941 nr.204). De groep telde twee bedrijfsgroepen, de Bedrijfsgroep Schadeverzekering en de Bedrijfsgroep Levensverzekering. De eerste was onderverdeeld in vier vakgroepen: de Vakgroep Transportverzekering, de Vakgroep Brandverzekering, de Vakgroep Variaverzekering en de Vakgroep Tussenpersonen. De vakgroep, waar het in dit geval om draait, de Vakgroep Transportverzekering, was weer onderverdeeld in de Ondervakgroep Transportverzekering Beursbedrijf en de Ondervakgroep Transportverzekering Provinciaal Bedrijf. De Ondervakgroep Transportverzekering Beursbedrijf kende twee locale afdelingen, de afdeling Amsterdam en de Afdeling Rotterdam. De Ondervakgroep Transportverzekering Provinciaal Bedrijf was nog weer onderverdeeld (sinds 1943) in de Ondervakgroep Transportverzekering Provinciaal Bedrijf, Onderling en de Ondervakgroep Transportverzekering Provinciaal Bedrijf, Vaste Premie.

De financiën, zowel als personeel en materieel werden voor een belangrijk deel gefourneerd door de verplicht geliquideerde belangenverenigingen op het gebied van verzekeringen. De leden droegen ook aan de financiën bij door middel van contributies.

De activiteiten van de onderhavige bedrijfsorganisaties op transportverzekeringsgebied begonnen pas goed in het begin van 1942. Op grond van de bovengenoemde aanwijzingen van de voorzitter en op instigatie van leden zijn voornamelijk in de jaren 1942-1945 een aantal regelingen en overeenkomsten opgesteld.

Als uitvloeisel van de inwerkingtreding van de Wet op de Bedrijfsorganisatie in 1950 werd bij beschikking van de Minister voor Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie van 24 december 1952 de gehele Hoofdgroep Verzekering met alle onderverdelingen met ingang van 1 januari 1953 opgeheven.

DE COMMISSIE AD HOC INZAKE DE VAKOPLEIDING.

De commissie werd ingesteld door de Bedrijfsgroep Schadeverzekering. De eerste vergadering werd gehouden op 26 januari 1943. De commissie heeft in de periode, waarover archief aanwezig is, een rapport inzake de opleiding geproduceerd. Uit het archief blijkt niet wanneer de commissie gedechargeerd is. Het laatste stuk dateert van juni 1944.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Schenking (van een niet overheidsarchief)

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN Vernietiging

1. Molestkantoor: voor bewerking 3,5 m', na bewerking 0,15 m', vernietigd 3,35 m';
2. Contact-commissie inzake Staatsmolestverzekering: voor bewerking 0,05 m', na bewerking 0,05 m';
3. Vakgroep en Ondervakgroep: voor bewerking 1,4 m', na bewerking 0,9 m', vernietigd 0,5 m'; (stukken betreffende contributies van de leden, correspondentie met het Kantoor Deviezenvergunningen over afzonderlijke verzekeringen, stukken van zeer eenvoudige aard, dubbel.)
4. Commissie inzake de Vakopleiding: voor bewerking 0,1 m', na bewerking 0,1 m'.

Verantwoording van de bewerking

LOTGEVALLEN VAN DE ARCHIEVEN EN VERANTWOORDING VAN DE INVENTARISATIE

In december 1987 werd door de Vereniging van Transportassuradeuren in Nederland een archiefbestand van 5 meter onder de naam "Staatsmolest" overgezonden naar het Algemeen Rijksarchief, Tweede Afdeling. Bij nadere bestudering bleek het hier te handelen om een aantal archieven, zowel van de overheid als van particuliere instanties, die bij elkaar gebleven waren, omdat zij onder de hoede van één man, L.J.E. van Steenwijk, secretaris of directeur van die instanties, gevormd waren.

Het betrof het archief van het Molestkantoor, samenwerkingsverband van assuradeuren voor het molestcontract met het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd, het archief van de Vakgroep Transportverzekering en de Ondervakgroep Transportverzekering Beursbedrijf, de Contactcommissie inzake Staatsmolestverzekering, ingesteld door Nederlandse en Nederlands-Indische Transportverzekeringsmaatschappijen, de Commissie ad hoc inzake de Vakopleiding, ingesteld door de Bedrijfsgroep Schadeverzekering, de Vereniging van Assuradeurs

(te Amsterdam)(fragment), de Studiecommissie inzake de organisatie van het Transportverzekeringsbedrijf, ingesteld door de transportassuradeuren te Amsterdam en de Commissie tot verbetering van het Transportverzekeringsbedrijf, waarschijnlijk ingesteld door de Vereniging van Assuradeuren.

De archieven van het Molestkantoor, de Contactcommissie inzake Staatsmolest, de Vakgroep, de Ondervakgroep en de Commissie ad hoc inzake de Vakopleiding werden behouden, de overige, die thuis hoorden in het bij het Gemeente-archief van Amsterdam berustende archief van de Vereniging van Assuradeuren c.a. werden met instemming van de schenker daarheen overgebracht. De bij grove controle van het archief van de Vereniging van

Assuradeuren aangetroffen archivalia van het Molestkantoor , de Contact-commissie inzake Staatsmolest, de Vakgroep Transportverzekering en de Commissie ad hoc inzake de Vakopleiding werden in februari 1988 ondershands aan de Tweede Afdeling overgedragen, waarna de inventarisatie afgesloten kon worden.

De archieven van het Molestkantoor en de Contact-commissie werden in een aparte inventaris beschreven. De overige archivalia zijn beschreven in de onderhavige inventaris. Daarbij was het niet goed mogelijk het door Van Steenwijk als secretaris van zowel de Vakgroep Transportverzekering als de Ondervakgroep Transportverzekering Beursbedrijf gevormde gemeenschappelijke archief te splitsen naar bedrijfsorganisatie.

Het merendeel van de archivalia bevond zich in mapjes, waarvan de inhoud door een kort opschrift aangeduid was. Voorzover niet integraal voor vernietiging vatbaar, werden deze uitvoeriger beschreven en voor zover nodig globaal geschoond en bijgesteld wat chronologische ordening betrof. Sommige groepen stukken werden bijeengevoegd tot grotere verbanden. Tot slot werden de beschreven stukken in een systematisch verband geplaatst.

Van de 5 meter ontvangen archivalia werd 0,1 m' afgestaan, die weer door 0,15 m'. werd aangevuld.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Het archief van de Vereniging van Assuradeuren bevindt zich bij het Gemeentearchief van Amsterdam; 2.18.26.01 - Molestkantoor, 1944 (1946); Contactcommissie inzake Staatsmolestverzekering, 1939-1947

OVERZICHT VAN GERAADPLEEGDE BRONNEN

Economische en Sociale Kroniek der oorlogsjaren 1940-1945, Centraal Bureau voor de Statistiek, Utrecht 1947. J.F. de Jongh, *De organen der sociaal-economische ordening*, Amsterdam, 1946. 'Ondernemers en ordening in bezet Nederland: de Commissie Woltersom.' In: *Cahiers voor de Politieke en Sociale Geschiedenis*, jaargang 1, 1978.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A DE VAKGROEP TRANSPORTVERZEKERING EN DE ONDERVAKGROEP TRANSPORTVERZEKERING BEURSBEDRIJF

A.1 STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

- 1** Notulen van de vergaderingen van de Vakgroep en van zijn geledingen,
november 1941 - februari 1944 1 omslag
- 2** Ingekomen circulaires van de Raad voor het Bedrijfsleven, de Hoofdgroep Verzekering en de daaronder ressorterende instellingen,
december 1941 - mei 1946 1 omslag
- 3** Uitgaande brieven, doorslagen,
januari 1942 - oktober 1945 1 pak
- 4** Algemene correspondentie,
februari 1942 - september 1952 1 omslag

A.2 STUKKEN BETREFFENDE BEPAALDE ONDERWERPEN

A.2.1 ORGANISATIE

- 5** Door de adspirant-leden van de Vakgroep ingevulde vragenlijsten voor de aanmelding bij de Vakgroep, met enige correspondentie terzake, januari 1942 - maart 1944 (-november 1946) 1 pak
- 6** Door de adspirant-leden van de Vakgroep ingevulde formulieren ter vaststelling van de hoogte van de contributie voor het jaar 1942, met enige correspondentie terzake,
januari 1942 - december 1942, 1 pak
- 7** Stukken betreffende het financiële beheer en de boekhouding april 1942 - januari 1950 1 pak
bevat ook enkele stukken van de archieven van de (Onder) Vakgroep Brandverzekering (Beursbedrijf) i.v.m. de overheveling van gelden van geliquideerde verenigingen op het gebied van de brand- en transportverzekering.
- 8** Correspondentie inzake benoemingen voor bestuursfuncties in de Vakgroep en zijn geledingen, alsmede het houden van vergaderingen,

januari 1942 - februari 1946 1 omslag

A.2.2 TAAKUITOEFENING

- 9** Stukken betreffende de regelingen voor landmolestcontracten, december 1941 - mei 1944 1 omslag
- 10** Stukken betreffende de regelingen voor de verzekering van binnenvaartschepen, december 1941 - juli 1945 1 omslag
- 11** Stukken betreffende het opstellen van een arbitragereglement en -clausules voor de vaststelling van een schade als oorlogsmolestschaade, januari 1942 - april 1943 1 omslag
- 12** Stukken betreffende de aanwijzingen nr. 1 en 2 van de voorzitter van de Vakgroep inzake de condities voor de verzekering van vaartuigen en begunstigings- en collectieve contracten, december 1941 - december 1942 (-december 1943) 1 omslag
- 13** Stukken betreffende de regelingen voor de (molest-)verzekering van zeeschepen in aanbouw en in de vaart en de daarmee vervoerde goederen, met retroacta 1940, januari 1942 - januari 1947 1 pak
- 14** Stukken betreffende het opstellen van standaard verzekeringscondities voor meubeltransport, februari 1942 - mei 1944 1 omslag
- 15** Stukken betreffende het verzekeren van het transport van wasgoed, april 1942 - augustus 1943 1 omslag
- 16** Stukken betreffende het beleid inzake de verrekening van winstaandelen van agenten, juli 1942 - november 1942 1 omslag
- 17** Stukken betreffende het opstellen van beurspolissen en overeenkomsten voor verzekering van het vervoer van waarden, augustus 1942 - augustus 1945 1 pak
- 18** Stukken betreffende het uniformeren van de ten beurse gebruikte makelaars-clausules, augustus 1942 - maart 1944 1 omslag
- 19** Overzicht van de bestaande organisatie van de transportverzekering in Nederland, in het Duits,

	september 1942	1 stuk
20	Stukken betreffende het opstellen van overeenkomsten tussen assuradeurs inzake expediteursverzekeringen, oktober 1942 - mei 1944	1 omslag
21	Stukken betreffende de bestudering van de wenselijkheid en de mogelijkheid van de afschaffing der vaste taxatie en de zgn. "evenals of" clause, juni 1943 - juli 1943	1 omslag
22	Stukken betreffende de afbakening tussen het terrein van het transport -en het brandverzekeringsbedrijf, december 1943 - april 1944	1 omslag
23	Stukken betreffende het molestcontract van assuradeuren met het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd, januari 1944 - april 1944	6 stukken
24	Stukken betreffende de sanering van het assurantiebemiddelingsbedrijf, maart 1944 - april 1944	1 omslag
25	Door verzekeringsmaatschappijen ingevulde enquêteformulieren terzake van eventuele wijziging in de gebruikelijke bepalingen ten aanzien van molestverzekeringen, april 1946	1 omslag
26	Stukken betreffende het indienen van opgaven betreffende het vermogen van vijandelijke verzekeringsmaatschappijen aan de Commissie voor het Beheer van het Vermogen van Vijandelijke Verzekeringsmaatschappijen, april 1946 - mei 1947	
	Ontbreekt	

B DE COMMISSIE AD HOC INZAKE DE VAKOPLEIDING**27**

Stukken betreffende de werkzaamheden van de commissie,
januari 1943 - juni 1944
Ontbreekt

1 pak